

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 10 februari 1931 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln, punkterna 138 och 148, gjorda framställningar angående dels anslaget till arvoden till speciallärare vid tekniska högskolan, dels ock upplåtelse av ett område å norra Djurgården för tekniska högskolans behov.

(2:a avd.)

1:o) I den till riksdagen den 3 januari 1931 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1931/1932 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkten 138 av det vid statsverkspropositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen att öka den i den ordinarie staten för tekniska högskolan upptagna anslagsposten: arvoden till speciallärare, nu 104,500 kronor, med 1,120 kronor till 105,620 kronor samt förty öka det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid tekniska högskolan med 1,120 kronor.

Anslaget till arvoden till speciallärare vid tekniska högskolan.

Utredningen återfinnes å sid. 379—390 i statsrådsprotokollet.

Från tekniska högskolans sida har framlagts ett utförligt motiverat förslag rörande erforderliga speciallärarbefattningar för tiden den 1 juli 1931—den 30 juni 1936, för vilket förslag redogjorts i statsrådsprotokollet.

I det stora hela har departementschefen funnit sig kunna uttala sin avslutning till vad lärarkollegiet sålunda anfört och hemställt.

Kollegiets förslag innebär bland annat, att undervisning i ämnena industriell organisation och byggnadsorganisation skulle ersätta de nuvarande ämnena industriell ekonomi I, II och III samt bokföring. Departementschefen erinrar om att å sid. 344—345 i 1930 års åttonde huvudtitel lämnats en utförlig redogörelse för en av arbetsfredsdelegationen den 27 september 1929 avlåten skrivelse, däri framhållits angelägenheten av att åtgärder vidtoges i syfte att undervisningen vid de högre tekniska läroanstalterna rörande arbetsledningens praktiskt ekonomiska, sociala, yrkeshygieniska och arbetspsykologiska problem bleve bättre tillgodosedd. Den 23 april 1930 hade

arbetsfredsdelegationens ifrågavarande skrivelse ävensom över densamma avgivna utlåtanden överlämnats till de sakkunniga för omorganisation av den högre tekniska undervisningen för att tagas i övervägande vid fullgörande av det åt de sakkunniga givna uppdraget. Nämnda sakkunniga hade ännu icke hunnit slutföra sina arbeten och ej heller tagit slutlig ståndpunkt till de i arbetsfredsdelegationens skrivelse berörda problemen. Starka skäl syntes emellertid — trots det att frågan ännu befunde sig under utredning — tala för att redan nu åtgärder vidtoges för att i någon mån söka förverkliga det framlagda förslaget. Det av högskolans lärarkollegium framlagda förslaget syntes innebära en god provisorisk lösning av frågan, som — utan att föregripa det resultat, vartill den pågående utredningen kunde komma — komme att betyda ett viktigt steg mot det mål, som arbetsfredsdelegationen uppställt för sig. Departementschefen ansåge sig därför böra tillstyrka lärarkollegiets förslag i denna del. Det skulle, fortsätter departementschefen, måhända ligga närmast till hands att kostnaderna för här ifrågavarande, provisoriskt anordnade undervisning uppfördes såsom ett särskilt extra anslag. Med hänsyn till att frågan om den ordinarie anslagsposten till arvoden åt speciallärare i vilket fall som helst måste bliva föremål för riksdagens prövning i samband med en omorganisation av den högre tekniska undervisningen, funne departementschefen sig dock kunna ansluta sig till lärarkollegiets förslag, att kostnaderna för denna undervisning inräknades i den ordinarie anslagsposten.

Arvodena för speciallärarna i industriell organisation och byggnadsorganisation hava av lärarkollegiet föreslagits till 3,000 kronor till vardera eller inalles 6,000 kronor. Å andra sidan skulle vid bifall härtill bortfalla arvodena till speciallärarna i industriell ekonomi I, II och III samt i bokföring, ett vart å 1,200 kronor eller inalles 4,800 kronor, vadan kostnadsökningen skulle bliva 1,200 kronor.

Departementschefen har framhållit följande beträffande det belopp, med vilket här ifrågavarande anslagspost borde uppföras i riksstaten för budgetåret 1931/1932. De för närvarande utgående arvodena till speciallärare uppginge till sammanlagt 104,420 kronor. Vid bifall till vad i det föregående föreslagits rörande undervisningen i industriell organisation och byggnadsorganisation skulle uppkomma en merkostnad av 1,200 kronor, vadan anslagsposten till arvoden till speciallärare skulle behöva ökas med detta belopp till 105,620 kronor. I övrigt funne departementschefen sig icke under förhandenvarande förhållanden böra föreslå någon ändring i här förevarande anslagspost. Då densamma i riksstaten för budgetåret 1930/1931 vore upptagen med ett belopp av 104,500 kronor, skulle alltså vid bifall till det nu framlagda förslaget uppkomma en nettoökning av (105,620 — 104,500) 1,120 kronor.

Utskottet. Utskottet har icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må öka den i ordinarie staten för tekniska högskolan upptagna anslagsposten: arvoden till speciallärare, nu 104,500 kronor, med 1,120 kronor till 105,620 kronor samt förty öka det ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid tekniska högskolan med 1,120 kronor.

2:o) I den till riksdagen den 3 januari 1931 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1931/1932 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkt 148 av det vid statsverkspropositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen medgiva, att ett i statsrådsprotokollet närmare omförmålt, nordväst om tekniska högskolans område å norra Djurgården beläget område om cirka 4,560 kvadratmeter må under de närmare villkor, Kungl. Maj:t bestämmer, upplåtas till tekniska högskolan.

Upplåtelse av ett område å norra Djurgården för tekniska högskolans behov.

Utredningen återfinnes å sid. 419—421 i statsrådsprotokollet.

På Kungl. Maj:ts förslag fattade 1911 års riksdag beslut om uppförande av nya byggnader för tekniska högskolan. Därvid medgav riksdagen, att för dessa byggnader finge under de närmare villkor, Kungl. Maj:t bestämde, tagas i anspråk ett därför erforderligt område av omkring 65,000 kvadratmeter, beläget å en nordnordväst om Sophiahemmet å norra Djurgårdens mark varande platå, som begränsades i väster av Riksmarskalksvägen, i öster av Margaretavägen och mot norr av Mellanvägen. Sedan ett förslag till överenskommelse mellan Djurgårdsförvaltningen och den för tekniska högskolans byggande tillsatta kommittén angående upplåtande till högskolan av tomtplats underställts Kungl. Maj:ts prövning, godkändes denna överenskommelse genom beslut den 5 februari 1915. I överenskommelsen angavs närmare det område, som skulle upplåtas till högskolan, och hänvisades därvid till en av båda parterna påskrivnen karta, där området betecknats med röda gränslinjer och å vilken tecknats ett arealbevis, enligt vilket det avsedda området innehöll en areal av 64,885 kvadratmeter. Å detta område hava sedermera högskolans byggnader blivit uppförda.

Då fråga sedermera uppkom om uppförande av en särskild byggnad för undervisning och forskning i celluloseteknik och träkemi och någon plats härför inom det upplåtna området icke syntes lämplig, anhöll tekniska högskolans lärarkollegium i skrivelse den 6 februari 1928, att ett område om cirka 4,560 kvadratmeter, gränsande omedelbart intill högskolans område samt å en skrivelsen bifogad karta närmare angivet, måtte ställas till högskolans förfogande. Kollegiet upplyste, att avsikten vore att å området uppföra två laboratorier, varav det ena vore tillämnat att användas som laboratorium för professuren i celluloseteknik och träkemi. Genom beslut den 14 december 1928 bestämde emellertid Kungl. Maj:t, att sagda byggnad skulle vara förlagd å en föreslagen plats inom högskolans område. Någon

framställning om upplåtelse av ytterligare område behövde därför icke göras till riksdagen.

Emellertid synes det ifrågasatta området nu vara erforderligt för högskolan för tillgodoseende av ett annat behov. Enligt en uppgjord plan skulle ett blivande flygtekniskt laboratorium uppföras å högskolans område å den plats, som sedermera tagits i anspråk för laboratoriet för cellulosa-teknik och träkemi. I den av Kungl. Maj:t till 1928 års riksdag avlätna propositionen (nr 96) angående inrättande av en professur i flygteknik vid tekniska högskolan m. m. föreslogs uppförande av ett flygtekniskt laboratorium å denna plats. Förslaget om uppförande av ett sådant laboratorium blev dock av riksdagen avslaget. Frågan om uppförande av ett flygtekniskt laboratorium framlades därefter för 1930 års riksdag (prop. nr 49) i omarbetat skick. I fråga om platsen hade lärarkollegiet anfört, att laboratoriet borde förläggas å högskolans område i närheten av övriga laboratoriebyggnader, och i enlighet härmed föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att till uppförande, inredning och utrustning av ett flygtekniskt laboratorium å *tekniska högskolans område* vid Valhallavägen i Stockholm anvisa närmare angivet belopp. Detta Kungl. Maj:ts förslag bifölls av riksdagen. Det har emellertid sedermera visat sig, att det avsedda området icke är beläget å det till högskolan enligt beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen upplåtna området utan omedelbart intill detsamma.

Enär riksdagen på grund av de nu anförda omständigheterna icke formellt lämnat sitt medgivande till ifrågavarande områdes upplåtande till tomt för det flygtekniska laboratoriet, har departementschefen ansett erforderligt, att sådant medgivande inhämtas, innan byggandet av laboratoriet påbörjas. Från Djurgårdsförvaltningens och riksmarskalksämbetets sida har ingen erinran gjorts mot områdets upplåtande till högskolan.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må medgiva, att ett av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1931 närmare omförmålt, nordväst om tekniska högskolans område å norra Djurgården beläget område om cirka 4,560 kvadratmeter må under de närmare villkor, Kungl. Maj:t bestämmer, upplåtas till tekniska högskolan.

Stockholm den 10 februari 1931.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 20.